2011.

EMINENTISS. PRINCIPI

MARTIO CARDINALI GINETTO

Sanctiss. D. N.

VRBANI VIII VICARIO,

ET SEM. ROM. PROTECTORI.

THOMAS DADVS VRBINAS SEM. ROM. CLERICVS. F.

AD proemium Oratoriæ laudis cumulandum, quam in Iuone feliciter partam bono Romanæ Curiæ lumine mea demonstrauit Oratio; hoc vnum Iuonis gloria videtur exposcere, vt

eam in terris etiam nanciſcatur lauream, quæ eam, quam è Cælo decerpſit, hoc eſt flammeam, viua colorum imagine imitetur. Quandoquidem tam Cælo militauit ſuo, quàm terris. Quod ne deſit, quò mihi confugiendum ſit vides EMINENTISSIME PRINCEPS; ad tuam ſcilicet humanitatem, quæ non minus vernat in Purpura, quàm in Roſa. Ad tuam ergò feſtinat Roſam lætabunda Oratio. Tu pro ea, qua ſoles omnes beneuolentia excipe ad te vltro feſtinantem. Tantum audet illa quamuis horrida ſpinis; quia nimirum bene nouit ſpinarum ſatellitium, hoc eſt obſequioſam ſeruitutem deberi Roſæ.

Vale.

ORATIO.

VICVNQVE Gigantis in speciem splendidas inter serenæ noctis tenebras matri visum Iuonem contemplatur; si maximum dixerit Oratorem, hic sane in somnio plurimum vigilat Eminentissimi Principes! Etenim singula Oratoriæ facultatis decora expressisse in se, ornamenta omnia expleuisse, quæ in pluribus effinxit verius quàm laudauit antiquitas; quis maximi Oratoris esse inficiabitur? Et hanc quidem in suone bene partam laudem, quoniam per vestram licet humanitatem, amor est iucunda rerum ab eo gestarum commemoratione diligenter exquirere. Neque verò, ne iniucunda vobis accidat Oratio, pertimesco. Si quid enim insuaue, si quid ingratum ingenij tenuitate mei contigerit, id Iuonis auream dicendi copiam mitigaturam esse confido.

Ergo eloquentia suadere primus Oratoris nostri labor fuit. nam præclaris ortus natalibus Puer,

vix primioribus, vt aiunt, hauserat hunc vitæ spiritum labris, vix linguam soluerat in voces, cum summa precum cœpit eloquentia perorare. Dixisses in gremio matris præuisum de se oraculum explendum meditari. Dixisses non modò factum, sed eloquentisimum natum Oratorem. Et mentiar, ni fuerit eloquentisimus Orator Iuo, qui sæpius in sublime raptus corpore, in perpetuam vigiliam excubans corde, ad confinia noctis vsque Deo vacans declamauit ad eam solam clepsydram, quam pietas præscripsisset: qui septem solidos dies, totidemq. noctes abalienatus à sensibus, ingenti mentis, animiq conatu in precibus fuit, adeo vt si dixeris Iuonem Cæli ciuem, inquilinum terræ, dixeris sapienter. Nimirum, qui centum in se aperuit ora, quid si tanta præstet eloquentia? Et non centum aperuit ora, qui è cunis egressus, solutus fascijs totidem aperuit vulnera, dum latus ferrea discerpsit catena, quibus in ampla & locuplete domo, hoc est in ipso voluptatis regno constitutus in regnatricem diceret voluptatem? Vsque adeo eloquentisimus extitit Orator, vt quod antiquiorum decantatum fuerat solummodo votum Oratorum, qui centum ora sibi poscebant, id feliciter Iuo perfecerit. Iam vero in Patria Domo bene di-

dicendi peritus Adoleſcentior cõtendit Lutetiam primùm, Aureliam deinde, non tam ſtudioſus, quam Orator iuris, qui tam feliciter quid Deo, quid ſibi, quid cæteris, tribuendum eſſet rebus geſtis, vel ab infantia pronunciauit. Hic enim vero ſermonem habuit plane aureum, alterum Oratoriæ laudis in Iuone præconium. Neq; enim in aurea Vrbe aliud niſi aureum ſonare debet eloquium: Neque in Oratore, & illo quidem maximo debuit tanta gloria deſiderari, quam in ſuis Oratoribus per ſummam aſſentationem finxit antiquitas, an verius deſiderauit. Quod vt clariùs exponam, ponite vobis ob oculos A. A Iuonis domum hoſpitalem Peregrinis, apertam Pauperibus, frequentem ægrotantibus, vni ſibi peregrinam, qui die per fora, per vicos, noctu per immenſos cæli tractus ſpatiabatur. Atque hic in vnum Iuonem mentis aciem defigite, numeroſæ pupillorum, pauperumq. multitudinis medium, tantiſper domi commorantem. An non videtis, vt Orator plane maximus, qua vena vberiore, & ſine lege, qua ſtrictiore, ſed multo cum pondere, quà medio quodam tenore manu, lingua ſcilicet cordis, modo auro, modo argento plena ſuam diſertiſsimè demonſtrat in Egenos caritatem, miſericordiam in calamitoſos,

ſos,

ſos, in pupillos ſollicitudinem omnino pater-nam? O quàm gratus pauperum illorum auribus inſonuit ille ſonus quàm carus, quia aureus! Vt veriùs affirmare poſsim hominum aures Gallici Iuonis aureis catenis illigatas eſſe, quàm Gallici Herculis auro, ſplendido ſanè mendacio ſuas finxere Veteres illigatas. Hominum aures dixi? Immò etiam ipſum & Deum aurea illa fandi copia deuinctum è patria Sede, hoc eſt è Cælo rapere ad ſe Iuonis proprium fuit. Altiùs memoria repetite inſtructiſsimum illud conuiuium, quod innumeris omnium Ordinum, Nationumque Pauperibus pia parauerat Iuonis liberalitas. An non adfuit illi etiam ipſemet Deus pauperis in ſpeciem ſordidati conuiua, qui largiter cibo paſtus, recluſo tandem illo mortalitatis mutuatæ ſipario dum euanuit, cumulato ſanctiſsimæ pacis munere donauit Iuonem? O ſæcula verè aurea. O fortunata tempora. O ætatem Superiorum nulli felicitate concedentem! Sed tu potiorem tantæ felicitatis in partem venis Aurelia, quæ vna poteras dignum Iuonis auro aperire Theatrum, quia vel in nomine fulget aurum. O quantas intra mœnia excepiſti diuitias, dum ipſam diuinitatem excepiſti! Splendidior profectò Iuonis auro quàm tuo tantùm cæteris Galliæ

Vr-

 204

Vrbibus præstas, quantùm cæteris communi hominum æstimatione præstat aurum metallis. Missam libenter hìc facio labentem Puellarum pudicitiam, numerata pecunia sustentatam, inlocabiles Virgines ampla instructas dote, integras egenorum familias infinita nummorum erogatione leuatas, ære alieno adstrictos summa liberalitate solutos, anxiam illam denique curam, quà per vias, per vicos, per Vrbem, cursitans, pauperes, ac Peregrinos vsque adeo, vt ita dicam venabatur, vt planè ambigeres violentiùsne domum raperet illos, an feliciùs ille in eorum raperetur amplexus. Ecce autem facundum illud aurum mutatur in fulmen: audio conuerti in tonitru suaue illud eloquium. An veriùs ille idem sonus, qui pauperum bono domi insonuit aureus, intonuit in foro fulmineus in audaciam potentiorum? Certè tam acriter pauperum caussas virorum Principum auctoritate laborantes sustinuit, vt ad viuacem posterorum memoriam, gloriamq. immortalem suam Pauperum Patronus dictus sit, appellatione humili quidem per annos iam transactos, at imposterum gloriosa; quia Iuonis est. Siquidem hoc etiam habet Oratoria laus Iuonis omnino maxima, vt cum nihil gloriæ causa faciat, omnia tamen sint gloriosa

quæ

quæ facit. Proh quanto eloquentiæ fulmine coruſcabat Iuo apud Iudicum tribunal dum oppreſſam videbat Paupertatem? Vidiſſes illum ponderoſis rationum momentis detectas retundere fraudes accuſantis, legum iurisq. iaculis illius audaciam ferire, oppoſita facile Iuriſconſultorum auctoritate diluere. At incaſſum laboras Vir ſanctiſsime. non tam pugnat in te. potentiorum vis, quam Iudicis auaritia. Auri ſplendore perſtrictus Iudex ſenſus habet ad tua fulmina conſopitos. Hìc enimuerò ſeueritatis veluti nube contracta in vultu portentoſa minarum tempeſtate reſonare, humanarum, Sacrarumq. legum fulmine fulgurare, prouocare ad iuſtiſsimam æterni Iudicis ſententiam, æternorum ſuppliciorum imminentem horrorem incutere, tonare, fulminare, omnia Pericle ſalubrius permiſcere. In diuina autem cauſa peroranda quantus extitit hìc noſter Orator? Teſtes eſtote vos milites in Sacra templa prædabundi irruentes, in quos ore ſolum minaciter ſeuero fulminauit Iuo, Vos Vrbes, Vos Oppida, Pagi, Gallia tota teſtis eſto; quæ è ſugeſto Iuonem, quà in vitiorum agmen acriter declamantem, quà pro virtute valido vocis impetu dicentem, quà concitata Oratione perditos homines è vitiorum cœno cogentem emergere, quà

cla-

claré, dilucidèq. demum audiſti ſacra legis noſtræ dogmata explicantem. Et quantùm extitit per Deum immortalem emolumentum! Nefariorum hominum præceps improbitas è ſcelere reuocata, inteſtinis diſsidentes odijs beato pacis fœdere conciliati, lapſa religionis diſciplina: caſtigato veteri luxu ad priſtinam redacta ſeueritatem, ſplendor reſtitutus aris, templis reuerentia, honor Deo, Religio fides, ſanctitas, diutius ab hominum animis relegatæ in antiquam eorundem rediere poſſeſsionem. Sic nimirum illa verborum erudita tempeſtas ſerenitas fuit animorum. ſic ille charitatis ignis, qui in fulminantis emicabat ore, beatæ pacis diſcolor Iris illuxit. ſic illud concitati pectoris tonitru, dum teterrimi prædonis mentem in noſtra damna vigilantem depreſsit; homines vitiorum ſenio torpentes ad prælium excitauit glorioſum. Iam vero ſatis eſt Iuo tibi declamatum. Sume nunc meritam tuis rebus præclare geſtis coronam laurea donandus non iam Appollinari, ſed quia ipſammet diuinitatem flexiſti, diuina. Bene eſt: votum audijt Deus: voto ſubſcripſit: Sanctiſsimumq. Pauperum Patronum ſenio confectum, maturum Cælo inter pluuias diuini Spiritus flammas, flammeis linguis, hoc eſt ſe ipſo co-

ronauit! Nimirum, qui diserta aurei eloquij catena Deum ligauit, quid si Deo coronetur? Atque hic etiam cum Iuone coronato postremam par est sortiri coronidem Orationem meam; si vestro prius ordini, Principes causarum Arbitri, tantam gratulatus fuero gloriam, tantam felicitatem. Iam non est cur fragiles, mortalesque ametis lauros, quibus melior in flammis virescit corona. Hæc ad Iuonem è Cælo transmissa, transmittetur etiam Iuonis patrocinio, hæreditario tanquam iure ad vos non minus dignitatis, quam Iuonis integritatis hæredes.

✠

D I X I.